

FOTOKNJIGA – ALI KNJIGOVEZNICA V FOTOLABORATORIJU

Ljubljanski grad

V sredo, 19. septembra 2007, sta podjetji DigiFot iz Lendave in Hewlett-Packard Slovenija na Ljubljanskem gradu pripravili predstavitev novih rešitev na področju digitalne fotografije, ki sedaj v Sloveniji podpirajo izdelavo fotoknjig, koledarjev, razglednic, prospektov, letakov in drugih tiskovin ter zasebnih fotografskih zbirk. Pravzaprav gre za tehnologijo tiskanja z interneta (Web to Print – WTP), ki jo omogočata primerna spletna aplikacija podjetja DigiFot in digitalni tiskarski stroj HP Indigo press 5000.

DigiFot deluje na področju fotografije in tiska že več kot 40 let, od leta 2000 pa se usmerja k možnostim, ki jih ponuja digitalna fotografija. Nova pridobitev omogoča realizacijo tiskovin, ki so vključno z grafično dodelavo v celoti prilagojene potrebam posameznih naročnikov, torej personalizirane.

Fotoknjiga

Knjigi z reproduciranimi fotografijami smo doslej rekli fotomonografija. Priznanim fotografom so jih izdajale založbe. Ena prvih po drugi svetovni vojni so bile Kovane mreže Milana Kumarja iz leta 1973, sledile so Soline in solinarji pred kamero Jožeta Pfeiferja (1975), v zadnjem ča-

Slika 1. Spletna stran www.DigiFot.com s predoblikovanimi zrcali za naročanje in izdelavo fotoknjig (16. 11. 2007).

su pa jih je največ izdal Joco Žnidaršič: Foto = Photo (1982), Bohinj (1987), Slovenski vinogradi (1993), Dobimo se na tržnici (1999), Golf na Slovenskem (2000), Moja Slovenija (2002, 2004), Lipicanci (2004) in Večni Bohinj (2006). Drugi, še zlasti pa amaterji, so morali biti zadovoljni z albumi, v katere so lepili izvirne fotografske povečave. Digitalna tehnologija personalizirane tiska sedaj omogoča, da si

lahko kdor koli namesto albuma po sprejemljivi ceni omisli tiskano reprodukcijo svojih fotografij v enem ali večjem številu izvodov, to je fotoknjig. Prav zato, ker to lahko stori kdor koli, **fotoknjiga** še ni **fotomonografija** in pojmov ne bi smeli niti enačiti niti zamenjevati. Fotomonografije bodo ne glede na tehniko tiska tudi v prihodnje rezervirane za profesionalne fotografe, ki z ustvarjalnim, umetniškim in kri-

tičnim pristopom iz svojega opusa izberejo le najboljše, kar so posneli na določeno temo.

Spletni fotolaboratorij

Podjetje DigiFot na spletnem naslovu www.digifot.com kot prvo v Sloveniji ponuja in omogoča izdelavo fotoknjig in fotomonografij (četudi tega pojma ne uporabljajo). Spletni portal zato vsebuje aplikacije, ki so na-

menjene amaterskim in posebej profesionalnim uporabnikom. Prvi lahko pripravijo zgolj enostaven fotoalbum, fotoknjigo ali naročijo fotografije. Za druge je na voljo še naprednejša aplikacija za pripravo fotomonografij (Dg Foto Art), dostop do strežnika FTP za odlaganje datotek in komunikacijski portal za izmenjavo informacij. Slednja sta namenjena tudi reprostudiem, oglasnim agencijam in tiskarnam. Zaradi varnosti in uporabnosti sta aplikaciji za naročanje fotografij in fotoknjig dosegljivi na strežniku, tako da si jih lahko vsak sam namesti na svoj računalnik Windows XP ali Vista. Posredno (offline) delovanje je trikrat hitrejšo, kot če uporabniki aplikacijo poganjajo neposredno z interneta. Za izdelavo fotoknjig ponuja DigiFot več možnosti:

♦ Program DigiFot-Fotoknjiga vsebuje predoblikovana zrcala; slika 1. Dokumenti, ki jih uporabnik pripravi s to aplikacijo, so zapisani v kodiranih formatih JPEG in/ali PDF.

♦ Druga možnost je, da fotoknjigo oblikujemo sami. V tem primeru je najbolje, da uporabimo Adobe Photoshop in/ali In Design, datoteke pa v pravi velikosti zapišemo in odpošljemo v formatu JPEG ali PDF. Slednji mora ustrezati standardu ISO 15930-3:2002 PDF/X-3, v obeh pa so fotografije lahko kodirane v barvnem prostoru RGB ali CMYK.

♦ Tretja možnost je, da pripravo fotoknjige prepustimo oblikovalcem podjetja. V tem primeru moramo fotografijam priložiti želen vrstni red in spisek svojih želja.

Profesionalni program Dg Foto Art (slika 2) odlikujejo enostavna uporaba, široka paleta zrcal (predoblikovanih strani zelene tiskovine), barvne korekcije, rotiranje, posebni učinki, maske in filtri, urejanje in oblikovanje besedil ter najpomembnejše, oblikovanje lastnih zrcal za nove tiskovine. Ker Dg Foto Art deluje s kodiranim ključkom USB samo na platformah Windows XP in

Vista, ni dosegljiv za instalacijo s spleta, marveč ga je treba kupiti posebej. S to aplikacijo so že pripravili dokumente za tisk fotomonografij nekaterih sodobnejših fotografov, kot so Arne Hodalič, Borut Furlan, Zvone Šeruga in drugi.

Ob pisanju tega članka je na spletnem naslovu www.digifot.com operativna samo aplikacija za naročanje fotografij na platformah Windows XP in Vista. Aplikacija DigiFot-Fotoknjiga bo operativna do konca novembra. S tem v zvezi ugotavljajo, da izdelava klasičnih fotografij (na fotopapirju) ponovno narašča, ker so ljudje ugotovili, da digitalne fotografije na računalnikih preprosto izgubijo ali založijo.

Tiskarski stroj

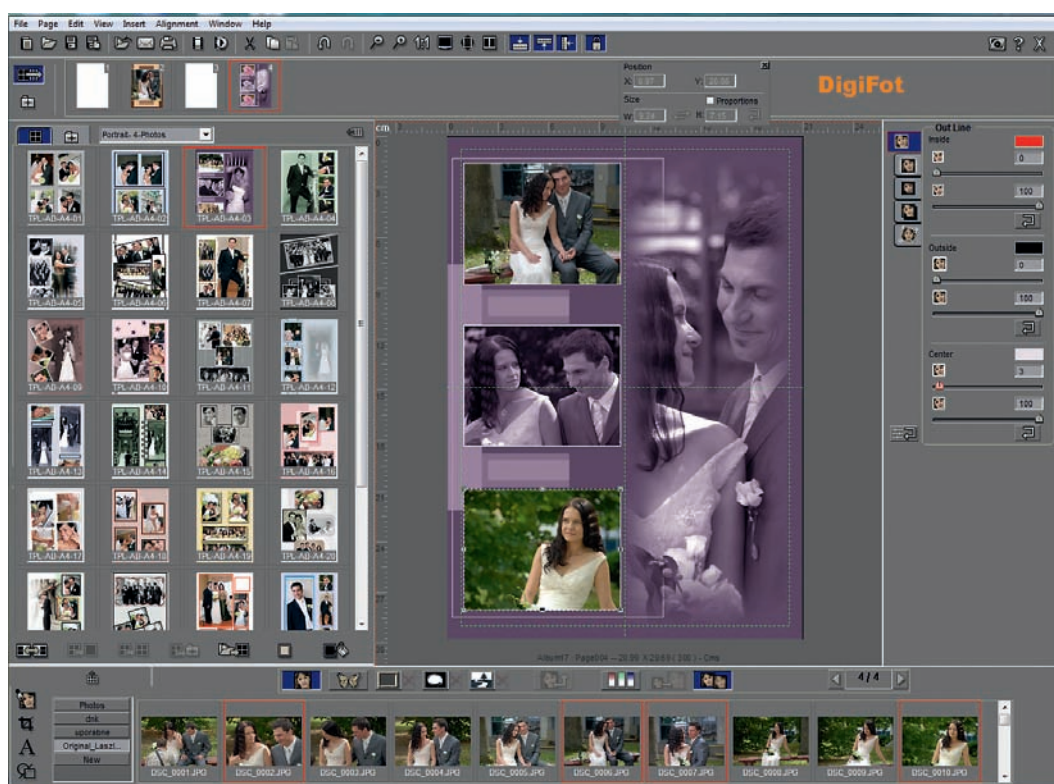
Ponujanje novih storitev na področjih digitalne fotografije in personaliziranih tiskovin podjetju DigiFot omogoča digitalni ofsetni stroj HP Indigo 5000. To

je v Sloveniji drugi digitalni stroj Indigo, a edini, ki obratuje. Prvega so namestili že leta 1999 in ni več v pogonu. Tehnika in načela tiskanja pa se do danes niso spremenili. V obeh primerih gre za posredni elektrofotografski tisk z mokrimi tonerji, kot je opisan v tej in prejšnji številki Grafičarja.

HP Indigo 5000 na sliki 3 je multiprehodni stroj za posredni elektrofotografski tisk z elektrobarvo, digitalni ofsetni stroj torej, ki lahko natisne do sedem procesnih barv (CMYK in tri posebne) ter do 2000 štiribarvnih strani formata A3 na uro. Tiskovna forma je digitalna, shranjena kot numerična bitmapa v dinamičnem spominu procesnega računalnika. Z njo stroj za vsak barvni izvleček posebej izpiše točkovno elektrofotografsko sliko na upodobitvenem valju. Ta pri naslednjem obratu sprejme elektrobarvo, ki se prenese na ofsetni valj in naprej na tiskovni material na tiskovnem valju. Vsakič se prenese stoodstotno, tako da ostaneta upodobitveni in ofsetni valj po vsakem odtisu popolnoma čista. To omogoča, da pri naslednjem obratu stroj upodobi in natisne nov barvni izvleček, enega za drugim pa na isto polo tiskovnega materiala vse štiri oziroma vseh sedem. Za sedembarvni tisk stoji pola tiskovnega materiala na tiskovnem valju sedem obratov; pri vsakem se nanjo natisne en barvni izvleček, ena procesna barva, šele potem jo stroj doda izlagalniku.

Glede na izkušnje Andreja Klemenčiča, v podjetju je zadolžen za neoporečno obratovanje stroja, so odtisi obstojni najmanj tri leta na močni svetlobi in več kot sedem let v obliki fotoknjige na knjižni polici.

Za tisk najraje uporabljajo certificirane tiskovne materiale HP-Indigo, predobdelava s »safirni-

Slika 2. Pogovorno okno programa za profesionalce Dg Foto Art.

Slika 3. Digifot je družinsko podjetje Miličevih, v Prekmurju bolj znano kot Foto Šimonka. Ob Indigu 5000 od leve proti desni stojijo Miha, Jolanda, Drago in Peter. Spodaj slike 4: broširni stroj z oplatničenjem ter večnamenski knjigoveški stroj Duplo.

mi« premazi pa omogoča tisk katerega koli materiala v območju 90–350 g/m². Zato HP Indigo 5000 ni uporaben samo za tisk fotoknjig in fotomonografij, temveč tudi za pestro paleto grafičnih izdelkov, kot so namizni in stenski koledarji, plakati, prospekti, priznanja, vstopnice, prosojnice, celo zloženke.

Grafična dodelava

Ob pogovoru o fotoknjigah in monografijah pa se kar samo zastavi vprašanje, kako je do nedavnega klasični fotolaboratorij usposobljen za grafično dodelavo. Z veseljem ugotavljam, da Digifot tudi v tem pogledu ni ničesar prepustil naključju, nobenega negativnega presenečenja, torej. Ker HP Indigo 5000 tiska po eno knjigo, izdelava že znesen knjižni blok, za dodelavo (in pravo materialov) pa imajo na voljo dva rezalna stroja, štirirezniški Duplo, stroj za šivanje z žico, zgibanje in obrez, opremo za spiralno vezavo, vse pa s številni-

mi dodatki. Tehnološki proces je s tem zaokrožen in storitev popolna: vse izdelke vključno s trdo vezavo v usnju ali lesu izdelajo doma; slike 4.

Sklep

Grafična dodelava je še zadnja trdnjava tradicionalne grafične oziroma tiskarske dejavnosti. Vsaj kar zadeva knjigoveštvo, je očitno, da so se dvžna vrata odprla. Selitev knjigoveznice v dejavnosti, ki njene storitve potrebujejo, se je začela. Za začetek v fotolaboratorije.

Marko KUMAR

VIRI

1. Marko Kumar
Tehnologija grafičnih procesov
Center za poklicno izobraževanje,
Ljubljana 2007

2. www.nuk.uni-lj.si
24. septembra 2007

3. www.digifot.si
24. sept. in 16. nov. 2007

4. Marko Kumar
Obisk podjetja Digifot
Pogovor z g. Mihom Miličem
Lendava, 26. sept. 2007

5. Marko Kumar
Digitalni tisk danes
Graficar 5/2007, str. 6–18
Graficar 6/2007, str. 23–28